

Меняя параметры, например сопротивления, можно проследить изменение вида переходного процесса.

5. Выводы

Система компьютерной математики Maple должна стать составным элементом учебного процесса, особенно в технических ВУЗах. С ее помощью можно организовать контроль учебного процесса, выполнять преобразования, доступные майнфреймам, а также использоваться в качестве виртуальной лаборатории.

Литература

1. Алексеев, Е. Р. Решение задач вычислительной математики в пакетах Mathcad 12, MATLAB 7, Maple 9 [Текст] / Е. Р. Алексеев, О. В. Чеснокова. — М.: ИТ Пресс, 2006. — 496 с.
2. Говорухин, В. Н. Введение в Maple. Математический пакет для всех [Текст] / В. Н. Говорухин, В. Г. Цибулин. — М.: Мир, 1997. — 208 с.
3. Дьяконов, В. П. Maple 10/11/12/13/14 в математических расчетах [Текст] / В. П. Дьяконов. — М.: ДМК-Пресс, 2011. — 800 с.
4. Литвинов, А. Л. Компьютерное моделирование в экономике [Текст] : учеб. пособ. / А. Л. Литвинов. — Белгород: Изд-во БелГУ, 2004. — 108 с.
5. Литвинов, А. Л. Математичні методи та моделі в розрахунках на ЕОМ. Система Maple та її використання для моделювання техніко-економічних систем [Текст] : навч. посіб. / А. Л. Литвинов. — Харків: УПА, 2004. — 103 с.
6. Четыркин, Е. М. Финансовая математика [Текст] : учебник / Е. М. Четыркин. — М.: Дело, 2004. — 400 с.
7. Баричев, С. Г. Основы современной криптографии [Текст] / С. Г. Баричев, В. В. Гончаров, Р. Е. Серов. — М.: Горячая линия — Телеком, 2002. — 175 с.

8. Венбо Мао. Современная криптография: теория и практика [Текст] / Мао Венбо. — М.: Издательский дом «Вильямс», 2005. — 768 с.
9. Оре, О. Приглашение в теорию чисел [Текст] / О. Оре. — М.: Наука, 1980. — 128 с.
10. Бондарев, В. М. Основы программирования [Текст] / В. М. Бондарев, В. И. Рублинецкий, Е. Г. Качко. — Харьков: Фолио, 1997. — 368 с.

АКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ КОМП'ЮТЕРНОЇ МАТЕМАТИКИ MAPLE

Представлені результати використання системи комп'ютерної математики Maple для контролю знань, пояснення завдань поза межної складності і створення віртуальних лабораторій. Використовувані на різних етапах навчання, ці методи показали ефективність системи Maple, як необхідного елементу учбового процесу, використання якого дозволяє підвищити його ефективність.

Ключові слова: Maple, контроль знань, криптографія, секретний ключ, просте число, віртуальна лабораторія, ефект Гіббса, процес.

Литвинов Анатолий Леонидович, доктор технических наук, профессор, заведующий кафедрой радиоэлектроники и компьютерных систем, Украинская инженерно-педагогическая академия, Харьков, Украина, e-mail: litan@meta.ua.

Литвинов Анатолий Леонидович, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри радіоелектроніки і комп'ютерних систем, Українська інженерно-педагогічна академія, Харків, Україна.

Litvinov Anatoliy, Ukrainian Engineering Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine, e-mail: litan@meta.ua

УДК 316.6+159.923

Соколова І. М.,
Нікітіна О. П.

ПЕРЕДУМОВИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ТУРКМЕН, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ В УКРАЇНІ

Представлено результати дослідження передумов соціально-психологічної адаптації студентів-туркмен, які навчаються в українських вищих навчальних закладах. Особливості ставлення до Іншого визначено як важливу передумову соціально-психологічної адаптації іноземних студентів. Виявлено взаємозв'язки показників соціально-психологічної адаптації з показниками вираження різних стилів міжособистісної взаємодії у студентів-туркмен.

Ключові слова: соціально-психологічна адаптація, міжособистісна взаємодія, навчання іноземних студентів, студент-туркмен.

1. Вступ та актуальність роботи

Перед українським ВНЗ стоїть першочергове завдання оптимізувати життя та навчання іноземних студентів, які проходять через складний процес адаптації до нових умов їх життєдіяльності. Успішна адаптація сприяє, з одного боку, швидкому включенню студентів у навчальний процес, що дозволяє вирішувати проблему збереження контингенту учнів, який істотно скорочується під час перших семістрів, а з іншого — допомагає підвищити якість підготовки молодих людей в українських ВНЗ.

2. Аналіз літературних даних і постановка проблеми

Соціально-психологічна адаптація визначається як результат (і процес) взаємодії особистості та соціального середовища; передбачає активне прийняття і засвоєння особистістю норм, цінностей, традицій колективу, статусу та соціальної ролі, як члена колективу, оточення; дозволяє індивідууму задовольняти актуальні потреби і реалізовувати пов'язані з ними значущі цілі, забезпечуючи в той же час відповідність діяльності людини, її поведінки вимогам середовища [1].

Слідом за К. О. Абульхановою, А. О. Реаном під соціально-психологічною адаптацією розуміється процес і результат внутрішніх змін якостей суб'єкта, який проявляється в зовнішньому активному пристосуванні і самозмінненні до нових умов існування [2, 3].

У результаті теоретичного аналізу сучасних досліджень соціально-психологічних аспектів етнічної ідентичності, міжетнічних відносин, адаптації у інкультурному середовищі [4, 5], особливостей міжкультурної комунікації та прояву у міжособистісній взаємодії етнічних стереотипів [6–9], адаптації іноземних студентів до навчальної групи з визначенням її соціально-психологічного клімату [10], нами визначено, що соціально-психологічна адаптація іноземного студента має об'єктивні та суб'єктивні передумови. Разом з тим, не чисельними є дослідження психологічних особливостей студентів-туркмен, тому наша робота спрямована на визначити особливості ставлення до Іншого як передумови соціально-психологічної адаптації студентів-туркмен, які здобувають освіту в українських вищих навчальних закладах, має як наукову значущість так і практичну, оскільки її дані можуть бути використані у роботі кураторів, викладачів, психологів та соціальних педагогів.

Мета роботи — визначити передумови соціально-психологічної адаптації студентів-туркмен, які навчаються в українських вищих навчальних закладах, емпірично дослідивши взаємозв'язки показників соціально-психологічної адаптації з показниками вираження різних стилів міжособистісної взаємодії.

3. Результати емпіричного дослідження особливостей соціально-психологічної адаптації студентів-туркмен

У дослідженні вибірку склали студенти I–II курсів факультету міжнародних освітніх програм Української інженерно-педагогічної академії (46 хлопців і 13 дівчат 18–26 років). Використовувались методики «Діагностика соціально-психологічної адаптації К. Роджерса і Р. Даймонда» і «Діагностика міжособистісних відносин Т. Лірі».

За отриманими даними виявлено відмінності за шкалами: «дезадаптивність», «неприйняття себе», «емоційний комфорт», «відомість», які є вищими у студентів першого курсу; «неприйняття інших», «внутрішній контроль», «адаптивність», які є вищими у студентів другого курсу. Проте ці відмінності за критерієм U-Манна-Уїтні не виявилися статистично значущими.

За даними методики «Діагностика міжособистісних відносин Т. Лірі» найвищі результати виявились за «незалежним — домінуючим» стилем міжособистісних відносин, а найменші за «покірним — сором'язливим» стилем міжособистісних відносин.

Вираження показників середніх значень за такими стилями міжособистісних відносин як: «владний — лідируючий» говорить про вираження гарних організаторських здібностей у студентів, «прямолінійний — агресивний» характеризує студентів як особистостей, які проявляють твердість характеру та відстоюють свої цілі, «недовірливий — скептичний» свідчить про реальність сприйняття оточуючого середовища студентами, «залежний — слухняний» свідчить про потребу студентів у підтримці оточуючих, «співробітницький — конвенційний» проявляється у прагненні вести співпрацю

у групі, «відповідальний — великодушний» свідчить про вираження у студентів бажання допомагати оточуючим.

Для встановлення взаємозв'язку між показниками методики «Діагностика міжособистісних відносин Т. Лірі» і методики «Діагностика соціально-психологічної адаптації К. Роджерса і Р. Даймонда» був проведений кореляційний аналіз з використанням коефіцієнту лінійної кореляції r_{xy} — Пірсона. Було визначено, що *показник «адаптивність»* позитивно корелює з показником вираження «владного — лідируючого» стилю міжособистісної поведінки ($r_{xy} = 0,32, p < 0,05$) і негативно корелює з показником вираження «недовірливого — скептичного» стилю міжособистісної поведінки ($r_{xy} = -0,33, p < 0,05$). *Показник «прийняття себе»* позитивно корелює з показниками вираження «владного — лідируючого», «прямолінійного — агресивного», «співробітницького — конвенційного» стилю міжособистісної поведінки ($r_{xy} = 0,47, p < 0,01; r_{xy} = 0,38, p < 0,05; r_{xy} = 0,30, p < 0,05$) та з індексом «доброзичливість» ($r_{xy} = 0,35, p < 0,05$). *Показник «внутрішній контроль»* позитивно корелює з показником вираження «прямолінійного — агресивного» і «відповідального — великодушного» стилю міжособистісної поведінки ($r_{xy} = 0,38, p < 0,05; r_{xy} = 0,34, p < 0,05$). *Показник «неприйняття себе»* позитивно корелює з показником вираження «недовірливого — скептичного» стилю міжособистісної поведінки ($r_{xy} = 0,41, p < 0,01$) і негативно корелює з індексом «домінантності» ($r_{xy} = -0,40, p < 0,01$). *Показник «домінування»* позитивно корелює з показником вираження «відповідального — великодушного» стилю міжособистісної поведінки ($r_{xy} = 0,36, p < 0,01$). *Показники вираження індексів «S», «E», «L»* позитивно корелюють з індексом «домінантності» ($r_{xy} = 0,30, p < 0,05; r_{xy} = 0,36, p < 0,05; r_{xy} = 0,36, p < 0,05$). *Показник вираження індексу «D»* негативно корелює з індексом «домінантності» ($r_{xy} = -0,32, p < 0,05$).

4. Висновки

Отже, проведене емпіричне дослідження дозволило визначити, що адаптивність пов'язана з тенденціями до прояву домінантності у взаємодії з іншими, лідерських здібностей, прийняттям себе. Разом з тим прийняття себе є вищим при вираженні у студентів-туркмен доброзичливого ставлення до Іншого, щирості, вираженого потягу до співпраці з ним. Зовнішній контроль проявляється у студентів-туркмен, для яких характерна тенденція до домінування та прямолінійності у відносинах з іншими.

Показник адаптивності зменшується у студентів-туркмен, які схильні до критицизму, підозрливості, незадоволеності оточенням, не приймають себе, не домінують у відносинах з іншими. Домінантність проявляється у студентів-туркмен з вираженою готовністю допомагати, співчувати Іншому, приймаючи його і себе та відчуваючи емоційний комфорт. Потяг до домінування не властивий студентам-туркменам, які проявляють надмірну скромність, повну покірність та яким властиве самоприниження.

Перспективу дослідження складає визначення рівня афіліції як чинника соціально-психологічної адаптації студентів-туркмен, які здобувають вищу освіту в Україні.

Література

1. Крысько, В. Г. Этнопсихологический словарь [Текст] / В. Г. Крысько. — М., 1999. — 343 с.

2. Абульханова, К. А. Психосоциальный и субъектный подходы к исследованию личности в условиях социальных изменений [Текст] / К. А. Абульханова // Психологический журнал. — 2007. — Т. 28, № 5. — С. 5–14.
3. Реан, А. А. Психология адаптации личности. Анализ, теория, практика [Текст] / А. А. Реан, А. Р. Кудашев, А. А. Баранов. — СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2006. — 480 с.
4. Платонов, Ю. П. Основы этнической психологии [Текст] : учеб. пособие / Ю. П. Платонов. — СПб.: Речь, 2003. — 452 с.
5. Стефаненко, Т. Г. Этнопсихология [Текст] : учебник для вузов / Т. Г. Стефаненко. — М.: Аспект-Пресс, 2003. — 368 с.
6. Вегвари, В. Межкультурный диалог в эпоху «открытых границ» [Текст] / В. Вегвари // Русский язык как иностранный: специфика описания, теория и практика преподавания в России и за рубежом. — М.: Моск. ун-т, 2001. — С. 69–70.
7. Гудков, Д. Б. Межкультурная коммуникация: проблемы обучения [Текст] / Д. Б. Гудков. — М.: МГУ, 2000. — 120 с.
8. Ионин, Л. Г. Культурный шок: конфликт этнических стереотипов [Текст] / Л. Г. Ионин // Психология национальной нетерпимости. — Минск, 1998. — С. 104–114.
9. Лебедева, Н. М. Межкультурный диалог: Тренинг этнокультурной компетентности [Текст] / Н. М. Лебедева, О. В. Лулева, Т. Г. Стефаненко. — М.: РУДН, 2003. — 268 с.
10. Иванова, М. А. Исследование состояния тревожности и личностных характеристик студентов интернациональной группы [Текст] / М. А. Иванова, В. П. Трусов // Психические состояния (экспериментальная и прикладная психология). — Л., ЛГУ, 1981. — Вып. 10. — С. 167–174.

ПРЕДПОСЫЛКИ СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ АДАПТАЦИИ СТУДЕНТОВ-ТУРКМЕН, КОТОРЫЕ ОБУЧАЮТСЯ В УКРАИНЕ

Представлено результаты исследования предпосылок социально-психологической адаптации студентов-туркмен, кото-

рые обучаются в украинских высших учебных заведениях. Особенности отношения к Другому определено как важную предпосылку социально-психологической адаптации иностранных студентов. Выявлено взаимосвязи показателей социально-психологической адаптации с показателями выраженности разных стилей межличностного взаимодействия у студентов-туркмен.

Ключевые слова: социально-психологическая адаптация, межличностное взаимодействие, обучение иностранных студентов, студент-туркмен.

Соколова Ирина Михайлівна, доктор психологічних наук, доцент, завідувач кафедри практичної психології, Українська інженерно-педагогічна академія, Харків, Україна, e-mail: sokolovaim@mail.ru.

Нікітіна Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент, кафедра практичної психології, Українська інженерно-педагогічна академія, Харків, Україна, e-mail: psuche@rambler.ru.

Соколова Ирина Михайловна, доктор психологических наук, доцент, заведующий кафедрой практической психологии, Украинская инженерно-педагогическая академия, Харьков, Украина.

Никитина Оксана Петровна, кандидат психологических наук, доцент, кафедра практической психологии, Украинская инженерно-педагогическая академия, Харьков, Украина.

Sokolova Irina, Ukrainian Engineering Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine, e-mail: sokolovaim@mail.ru.

Nikitina Oksana, Ukrainian Engineering Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine, e-mail: psuche@rambler.ru

УДК 371.018.2:004

Полянничко З. О.

МЕДІАОСВІТА У КОНТЕКСТІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У статті розглянуто розвиток медіаосвіти у Республіці Польща в умовах євроінтеграції; визначено сутність поняття та цілі медіаосвіти в контексті інформатизації шкільної освіти у Республіці Польща в умовах євроінтеграції; проаналізовано сучасний стан медіаосвіти в контексті інформатизації шкільної освіти у Республіці Польща в умовах євроінтеграції.

Ключові слова: інформатизація шкільної освіти, медіаосвіта, цілі медіаосвіти, медіакомпетентність.

1. Вступ

Поняття медіаосвіти у контексті процесів інформатизації є важливим для розуміння інтегративних процесів, що відбуваються у житті сучасного польського суспільства, які спричинюють зміни в економіці, соціальному житті, промисловості й освіті, зокрема впливають на інформатизацію шкільної освіти у Республіці Польща в умовах євроінтеграції. У зв'язку з новими потребами суспільства на кожному етапі навчання в школі застосовуються інформаційно-комунікаційні технології — як шкільний предмет, так й інструмент для отримання знань у різних галузях науки. Ці дії, однак, стикаються з деякими перешкодами.

Одна з проблем сучасної шкільної освіти є недостатня інформатизація. «Інформатизація є процесом входження суспільства в епоху цифрових технологій. Існує проблема не тільки в оснащенні шкіл комп'ютерним обладнанням, але й у навчанні адекватних ІКТ- та медіакомпетентцій. Багато польських шкіл оснащені комп'ютерною технікою, яка не використовується належним чином» [1, С. 9]. Я. Космала цитує Ф. Майора, що серед сучасних викликів, з якими, стикається освіта Польщі сьогодні, є загальна згода з тим, що «до 2020 року навчання повинне адаптуватися до змін у середовищі, в якому воно функціонує» [2, С. 44].

Розвиток суспільства полягає в інформатизації ос- новного простору споживання технологій, зокрема науки